

Sissejuhatus VIII Omavalitsusfoorumile „Illusioonimeistrid õpetajate kallal“

30.november 2012

Edgar Savisaar, Tallinna linnapea

Täna arutame neid ümberkorraldusi koolielus, mida ühed kiidavad ja teised kiruvad. Ühtedele tähendab eelseisev aeg suurt kokkuhoidu, teistele aga paljude koolide kadumist. Kust kaovad koolid, sealt lähevad ka inimesed külade kaupa. Ühtedel on hea meel, et efektiivsus tõuseb ja rohkem kokku hoitakse. Teised näevad, et väga tehniliste ja igavate ümberkorralduste sildi all suletakse maal see viimane, mis sinna on jäänud.

Kogemused on näidanud, et kui kool kinni pannakse, siis ei kipu noored minema valla teise kooli, vaid kohe linna. Kui lõikad inimestel juured lahti, siis ei tunne nad ennast enam seotuna selle piirkonnaga. Toon näite mitte kaugelt Tallinnast – Raikküla vallast. Seal oli neli kooli, neist kolm suleti, aga lapsed läksid mitte neljandasse kooli, vaid hoopis Raplasse ja nüüd tõepoolest pannakse ka viimane tühjaks jäänud kool kinni.

Eesti on pikka aega elanud usus, et meil on vaja väikeseid ja kodulähedasi koole. Eks see tuleneb meie ajaloost. Koolid loodi külade kaudu, seltsinduse kaudu. Miks neist nüüd tahetakse lahti saada, sellest ma ei saagi aru. Võib-olla on asi selles, et maal jääb iga aastaga valijate hääli üha vähemaks. Reformierakond ja IRL saavad oma hääled e-häältena kätte ja võib-olla neid ei huvitagi enam selle käputäie inimeste saatus, kes maaelu veel üleval hoiavad.

Mis puutub Tallinna, siis meile heidetakse pidevalt ette, et me ei soovivat korrastada oma koolivõrku. Ärge rääkige korrastamisest, eestikeelne sõna selle kohta on koolide sulgemine. Meie oleme võtnud kursi, et me ei kavatsegi koole

sulgeda, vähemalt mitte lähemal aastatel. Põhjus on ka selge – Tallinna laste arv ei lange sedavõrd, et me peaksime koole rutuga kinni panema. Viimased kolm aastat on esimestesse klassidesse minejate arv kogu aeg kasvanud. Järgmisel aastal kasvab nende hulk ennustuste kohaselt veel rohkem kui 300 laste võrra võrreldes varasemate prognoosidega. Inimesed tulevad isegi Viimsist tagasi. Mitte kõigile ei sobi väga suur ja ülerahvastatud Viimsi või mõni muu Harjumaa kuldse ringi kool.

Me ei taha kaks korda ühe ja sama reha otsa astuda. Kui IRL oli Tallinnas võimul, siis Pakosta pani kümmekond lasteaeda kinni ja müüs maha. Nüüd heidavad nad meile ette, et me lasteaedu juurde ei ehitavat. Viimase lasteaia müüsid nad 2001 aastal, kas see on meelest läinud? Tallinn ei pea ka koole kinni panema, ta peab koole renoveerima ja juurde ehitama. Järgmisel aastal me renoveerime 4 suurt kooli ja mitu lasteaeda, kindlasti see on positiivne samm Tallinna rahva jaoks. Need on faktid, meie ehitame ja remondime koole, mitte ei pane neid kinni.

Kahetsusväärne, et riik ei paku tegelikult mingeid lahendusi koolirahva palgade osas. Palgad tegelikult ei tõuse nagu lubatud. Eelarve näeb kasvu ette ainult 4,7% võrra ja ülejäänul näol on tegemist lihtsalt ümbertõstmisega. See mida meile kirjeldatakse palgatõusuna, on tegelikult koolide tugiteenustele määratud raha. Tallinna jaoks tähendab see ligi 2 miljonit eurot, mida meie koolid seni kasutasid ja mis riik nüüd ühe näpuliigutusega meilt ära võtab. Loodan, et Tallinn leiab ka sellisele ahistamisele lahenduse, aga mida teevad need omavalitsused, kus ei ole niisuguseid võimalusi nagu Tallinnal. Koolid pannakse ebaausasse olukorda, nad peavad tegema valiku, kas

- a) tõsta õpetajatel mõne euro võrra palka, kuid samal ajal;
- b) laskma logopeedid, psühholoogid ja eripedagoogid lahti;

c) sulgeda osa klasse, eriti on jutt erivajadustega laste klassidest, viia need lapsed tavaklassidesse tagasi või lihtsalt mitte tegeleda nendega.

Tagajärg on see, et enamus koole palka ei tõsta ja püüavad säilitada praeguse seisuga, sest tegelikult erivajadustega laste hulk koolides kasvab. See tuleneb inimeste vaesusest, alkoholismist ja stressist ühiskonnas, millest koolijuhid hästi aru saavad ja mis nende otsuseid ka mõjutavad.

Praegune olukord suurendab pettumust õpetajaskonnas. Pole selge, mis saab tugiteenustest, mis saab klassijuhatajatasudest, millega eelarves ei ole arvestatud. Kui klassijuhatajatasu ära kaob, siis toob see järgmisel aastal kaasa hoopis õpetajate palga languse.

Küsige enda käest, milleks see kõik ja mille arvelt? Milleks – see on selge, tahetakse kokkuhoidu. Paraku nende arvelt, kes kõige rohkem ise abi vajavad – laste arvelt.

Siin on mille poolt või vastu olla ning oma seisukohta avaldada. Väga palju sõltub sellest, kui kaua omavalitsused ja koolid lepivad niisuguste sammudega, mis enesega midagi head kaasa ei too ja lahendusi ka ei paku.

Teame, et haridusminister on välja andnud suure hulga lubadusi, sealhulgas lubaduse tõsta õpetajate palga 20% suuremaks Eesti keskmisest palgast, andnud lubaduse suurendada kohalike omavalitsuste haridustoetuse õpetajate palga osa 2013. aastaks 11% ning välja saatnud mitu ringkirja õpetajatele, koolidele, koolijuhtidele ja kes teab veel kellele.

Paraku on kõik need lubadused vaid soovi või illusiooni tasemel – **seni kuni lubadustel puudub reaalne kate.**

Linnadele, valdadele, koolidele, lasteaedadele ja pedagoogidele, sealhulgas sotsiaalpedagoogid ja logopeedid on oluline, et kavandatavatel palgatasemetele oleks seadusandja tasemel tagatud rahaline kate. Seda nii kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamise ja tugevdamise kui ka haridustoetuste näol.

Kohalike omavalitsuste jaoks meenutab haridusministri praegune tants õpetajate palga ümber vägagi 2009. aasta silmamoondamist lasteaedade rahastamise osas. Ka tookord tuli omavalitsustel teha midagi eimillestki. Omavalitsuste tulubaasi (tulumaks ja tasandusfond) kärpimist põhjendas valitsuskoalitsioon lasteaedade pealt kokku hoidmise võimalusega 260 miljoni krooni ulatuses. Samal ajal teame, et kära ja süüdistused omavalitsuste aadressil lasteaedade rahastamise osas pole lakanud siiani. Ka kohalike omavalitsuste tulubaas on siiani taastamata ehk neli aastat kärbet tähendab kohalikele omavalitsustele ja lasteaedadele miinust juba enam kui miljard krooni.